

**ZORUNLU İLKÖĞRENİM ÇAĞI DIŞINDA KALMIŞ OKUMA-YAZMA BİLMİYEN
VATANDAŞLARIN, OKUR-YAZAR DURUMA GETİRİLMESİ VEYA BUNLARA İLKOKUL
DÜZEYİNDE EĞİTİM ÖĞRETİM YAPTIRILMASI HAKKINDA KANUN**

Kanun Numarası : 2841
Kabul Tarihi : 16/6/1983
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih: 18/6/1983 Sayı: 18081
Yayımlandığı Düstur : Tertip: 5 Cilt: 22 Sayfa: 400

BİRİNCİ KISIM

Genel Esaslar

Amaç:

Madde 1 – Bu Kanunun amacı; zorunlu ilköğrenim çağı dışında kalmış okuma ve yazmayı bilmeyen veya çok az bilen bütün vatandaşların, Türk milli eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, Devletin gözetim ve denetimi altında okuma ve yazma öğrenmelerini veya ilkokul düzeyinde öğrenim yapmalarını sağlamaktır.

Kapsam:

Madde 2 – Bu Kanun; zorunlu ilköğrenim çağı dışında kalmış, okuma ve yazmayı bilmeyen veya çok az bilen vatandaşları ve bu Kanunda kendilerine görev verilen kamu kurum ve kuruluşları ile özel kurum ve kuruluşları kapsar.

Tanımlar:

Madde 3 – Bu Kanunda geçen;

- a) "Okuma - Yazma öğrenme kursu"; zorunlu ilköğrenim çağı dışında kalan, okuma ve yazmayı bilmeyenler ile çok az bilen yetişkinlerin devam etmek zorunda oldukları kursu,
- b) "İlkokul düzeyinde kurs"; okuma - yazmayı bilen veya okuma - yazma kursunda öğrenen yetişkinlere, ilkokul düzeyinde eğitim ve öğretim veren kursu,
- c) "Zorunlu ilköğrenim çağı dışında kalanlar"; 14 yaşını bitirenleri, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Görevler

Milli Eğitim Bakanlığının bu Kanunla ilgili görevleri:

Madde 4 – Milli Eğitim Bakanlığı bu Kanunun kapsamına giren konularda;

- a) Eğitim ve öğretim ile ilgili her türlü çalışmaları düzenler.
- b) Kamu kuruluşları, özel ve gönüllü kurumlar ile kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlar.
- c) Eğitim ve öğretimi gözetim ve denetim altında bulundurur.
- d) Personel, araç ve gereç sağlar ve teknik yardımda bulunur.
- e) Diğer kurum ve kuruluşların çalışmalarına yardımcı olur, öneride bulunur ve gereken tedbirleri alır.
- f) Kursları başarıyla bitirenlere belge veya diploma verir, okuma - yazma öğrenme veya ilkokul düzeyindeki kurs çalışmalarında başarıları görülen kamu görevlilerini, özel kuruluşlar, dernek ve kişileri teşvik edici tedbirleri alır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri:

Madde 5 – Kamu kurum ve kuruluşları; aşağıdaki esaslara uygun olarak, okuma - yazma bilmeyen personelin eğitimini yaptırmak zorundadır. Bu kurum ve kuruluşlar:

- a) Bu Kanunun kapsamına giren konularda, Milli Eğitim Bakanlığıyla koordinasyon ve işbirliği yaparak, uygun ve gerekli personel, araç, gereç ve teknik yardım yaparlar.
- b) Kendi bünyelerinde ve işyerlerinde çalışanların okuma - yazmayı öğrenmelerini sağlayıcı tedbirleri alırlar.

Özel kurum ve kuruluşların görevleri:

Madde 6 – İşverenler işyerlerinde aşağıdaki esaslara uygun olarak okuma-yazma bilmeyen işçilerin eğitimlerini yaptırmak zorundadırlar.

- a) İşyerlerinde çalışan ve okuma - yazma bilmeyen işçilerin işveren tarafından Milli Eğitim Bakanlığınca açılan okuma - yazma kurslarına iştirakleri sağlanır. İşyerinde okuma - yazma bilmeyen işçi sayısının 25 ve daha yukarı olması halinde, işyerinde de okuma - yazma kursu açılabilir. Bu durumda, Milli Eğitim Bakanlığınca yeterli miktarda öğretmen temin edilir.
- b) Kurslara devam zorunludur. Haklı bir sebep olmaksızın kursa girmeyenler o gün işe gelmemiş sayılırlar.
- c) İşverenler işyerlerinde çalışan okuma - yazma bilmeyen işçilerin iş ve ikametgah adreslerini, Kanunun

yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde milli eğitim müdürlüklerine bildirmek zorundadır.

Kurslara katılma:

Madde 7 – Zorunlu ilköğrenim çağı dışında kalan ve okuma - yazmayı bilmeyen veya çok az bilen vatandaşlar, yönetmelikte belirlenecek usul ve esaslara göre mahalli mülki idare amirlerince tespit edilir. Hazırlanacak plan ve programlara uygun olarak, kimlerin hangi kurslara, ne kadar süre ile katılacağı, ilan ve tebliğ edilir. Vatandaşların, kendilerine tebliğ edilen okuma- yazma öğrenme kurslarına katılmaları zorunludur.

Kırkbeş yaşını dolduran vatandaşların okuma - yazma öğrenme kurslarına katılmaları isteğe bağlıdır. Bedeni ve zihni yetersizlikleri resmi tabip raporuna anlaşılanlar hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Teşvik ile İlgili Hükümler

Okuma ve yazmayı teşvik etme:

Madde 8 – Vatandaşları okuma - yazma öğrenmeye veya ilkökul düzeyinde öğrenim yapmaya teşvik etmek üzere; okuma - yazma öğrenme veya ilkökul düzeyindeki kurslara devam edenlere, okuma - yazma bilmeyen vatandaşlar arasında, aşağıdaki imkan ve kolaylıklar sağlanır.

a) Zorunlu ilköğrenim çağındaki öğrencilere tanınan imkanlardan yararlanmaları için bu Kanunda geçen kurslara katılanlara, kurs süresince, öğrenci kimlik belgesi verilir.

b) Bu Kanunda geçen kurslara katılan ve başarı gösteren muhtaç kişilerin yükseköğrenim yapan çocuklarına, kredi vermede öncelik tanınır.

c) Okuma - yazma öğrenme veya ilkökul düzeyindeki kurslara devam eden annelerin çocuklarına, çalıştıkları kurum ve kuruluşların kreş ve anaokullarına alınmada öncelik tanınır.

d) Okuma - yazma bilenlerin işe alınmalarında okuma - yazma bilmeyenlere göre öncelik tanınır.

e) Okuma - yazma öğrenme kurslarında başarılı olanlara kooperatif veya banka kredileri ile tohumluk ve gübre tahsisinde bir defaya mahsus olmak üzere öncelik verilir.

f) Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kurum ve kuruluşlarda ve her türlü işyerlerinde çalışanlardan, okuma - yazma öğrenme kurslarına devam edenlere, bir defaya mahsus olmak üzere 60 saat; ilkökul düzeyinde kurslara devam edenlere bir defaya mahsus olmak üzere 100 saat; ücretli izin verilir. İzinler işyerlerinin çalışmalarını aksatmayacak şekilde düzenlenir.

g) Okuma - yazma kurslarına katılanlar için özel idareler veya yöre belediyelerince, imkanları ölçüsünde ve kendilerinin takdir edecekleri uygun teşvik edici tedbirler alınır.

Görevlileri teşvik etme:

Madde 9 – Bu Kanun kapsamına giren okuma-yazma öğrenme veya ilk okul düzeyindeki kursların yönetiminde, eğitim ve öğretim hizmetlerinde üstün başarıları görülen kamu görevlilerini, özel kuruluşları, dernek ve kişileri teşvik için Milli Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ceza Hükümleri

Verilen görevleri yapmayanlar:

Madde 10– (Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/402 md.)

Madde 10– (Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/402 md.) Denetleme sonucu, bu Kanunun 6 ncı maddesinde gösterilen görevleri yerine getirmediikleri anlaşılan özel kurum ve kuruluş yöneticilerine ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmeyen kamu kurum ve kuruluş yöneticileri hakkında genel hükümlere göre işlem yapılır.

Kurslara katılmayanlar:

Madde 11– (Değişik: 23/1/2008-5728/403 md.) Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kurum ve kuruluşlarda çalışan vatandaşlardan, bu Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranışta bulunanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar:

Madde 12– (Değişik: 23/1/2008-5728/404 md.)

Bu Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen imkânlardan yararlanmak amacıyla, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.

BEŞİNCİ KISIM

Son Hükümler

Yönetmelik:

Madde 13 – Kamu kuruluşlarıyla, özel kurum ve kuruluşların görevleri zorunlu ilköğrenim çağı dışında kalan, okuma-yazma bilmeyen veya çok az bilen vatandaşların tespiti ve okuma - yazma öğrenmenin teşviki ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlar Kurulu kararıyla; okuma - yazma öğrenme kursları ile ilköğretim seviyesindeki kursların açılması ve işleyişi, kurslarda başarı gösterenlerin ödüllendirilmesi ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili diğer hususlar, Milli Eğitim Bakanlığınca; bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkartılacak ve Resmi Gazetede yayımlanacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Yürürlük:

Madde 14 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 15 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

2841 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE		
Değiştiren Kanun No	2841 sayılı Kanunun değişen maddeleri	Yürürlüğe giriş tarihi
4854	-	6/5/2003
5728	10, 11, 12	8/2/2008

